

Na začátku postní doby: Jsme opravdu jenom prach?

„*Memento homo quia pulvis es et in pulverem reverts*,” toto napomenutí kněze v liturgickém latinském jazyku slyší věřící tradičního ritu každoročně na Popeleční středu při obřadu mazání čela popelem. V NOM to kněz říká česky: „Pamatuj, človče, že prach jsi a v prach se obrátíš.“

Rituál Popeleční středy zavedl v latinské církvi na konci 11. stol. papež bl. Urban II. na základě prastarého zvyku ještě z prvokřesťanských dob sypat si na hlavu popel jako symbol pokání za hříchy. Již tedy tisíc let slyší katoličtí věřící při udělování popelce, že jsou pouhým „prachem“.

Jenže víme, že člověk se skládá ze smrtelného těla a nesmrtelné duše. Tělo se skutečně po smrti rozpadne v prach, jenže co s duší? Pátá základní pravda katechismu přece závazně říká, že „lidská duše je nesmrtelná“. Je tedy snad církevní upozornění, že člověk je pouhým prachem, neúplné nebo dokonce nepřesné?

Nikoliv. Pro mnohé čtenáře bude nejspíš šokem, když napíšeme, že i lidská duše se může obrátit v „prach“, ačkoli je nesmrtelná. Jak je to možné? Existuje nejen fyzický, nýbrž i duchovní prach, odpad, smetí. Tím se celý člověk, s tělem i duší, stal na úsvitu svých dějin v ráji, kdy – sveden ďáblem-Hadem – chtěl jako Bůh sám rozhodovat o dobru a zlu. Ztratil nesmrtelnost, kterou byl při stvoření od Boha obdařen, jeho tělo podléhalo po smrti fyzickému zániku (rozpadu ve fyzický prach), duše propadla peklu, kde měla trpět na věky. To byl ten druhý „obrat do prachu“, ten duchovní, neboť duše zatracenců připomínají podle vizí dětí z Fatimy temné šedočerné stíny podobné šedi a černotě prachu.

Po spáchání dědičného hříchu se tak člověk ve své celistvosti těla a duše stal „prachem“. Jediný, kdo jej mohl tohoto osudu, který si sám připravil, zbavit, byl všemohoucí a milosrdný Bůh. Druhá božská Osoba se stala člověkem a podstoupila strašlivou smrt na Kalvárii jako výkupnou oběť za osvobození lidí od poskvrny dědičného hříchu i hříchů osobních, což se týkalo zpětně i těch spravedlivých, kteří před příchodem Bohočlověka na tuto zemi v šeolu (předpekli) čekali toužebně na chvíli, kdy uvidí Boha tváří v tvář.

Jen v síle Kristova vykoupení člověk přestal být prachem. Duše spasených jsou v nebi oslaveny, nenesou žádnou známku duchovního „prachu“. Těla spasených rozpadlá v prach vstanou v den posledního soudu z tohoto prachu ve své nové, oslavené podobě a spojí se opět se svou oslavenou duší. Ano, toto je realita pro každého člověka, jenž uvěří této úžasné nabídce Pána, zpečetěné Jeho přesvatou Krví na Kalvárii a zaručené faktem Jeho Zmrtvýchvstání. Rozpad v prach není tedy definitivním cílem a údělem lidské existence, tím je naopak oslava člověka na věky.

Člověk by byl rád, aby toto „povstávání z prachu“ bylo jednoduché a snadné jako u bájného ptáka Fénixe v antice. Jenže takto to nikdy nepůjde a nemůže fungovat, protože člověk sám musí na tomto Božím díle nekonečné lásky, spojeném se strašlivým utrpením Božího Syna na Golgotě, spolupracovat. Tato spolupráce vyžaduje postup daný Božím zjevením. Bůh jako nejlepší pedagog, jemuž se žádný jiný nikdy nevyrovná, ví, že přijetí Jeho nabídky spásy má své jednotlivé kroky, jejichž pořadí nelze zaměnit.

Ve světských vědách, v dějepise například, nelze vyžadovat od studenta znalost českého národního obrození, jestliže dosud nic neví o tereziánské a josefinské germanizaci. V matematice zase nelze po žákovi chtít, aby uměl ře-

šit rovnice, když ještě nezná násobilku. Proto i v duchovní oblasti je nutno seznámit se nejprve s nižším stupněm poznání, abychom mohli přejít k vyššímu.

Církev jako realizátorka této Boží pedagogiky proto předkládá člověku na počátku postní doby nejprve vědomost, že je „prach“, jeho viditelná podoba se po smrti skutečně rozpadne „na prach“. Součástí toho je ovšem další informace: tento stav si člověk zavinil sám, neboť prvotní lidský pár odmítl nabídku nesmrtelného života v Boží blízkosti a sám si zvolil – svedený satanem – život bez Boha, který končí smrtí. Člověk chtěl být jako Bůh, umínil si rozhodovat sám o tom, co je dobré nebo zlé, pohrdl Božím zákazem jíst ze stromu poznání dobrého a zlého, to znamená přijmout jako dobro a zlo to, co takto označil jeho Stvořitel. Chtěl být jako Bůh – a přišla smrt, stal se prachem.

Církev zavedla obřad popelce proto, aby člověk tuto vzpouru prvních lidí už nikdy neopakoval. Naopak má činit pokání za své osobní hříchy, které jsou důsledkem hříchu prvotního. Bez tohoto pokorného přiznání své hříšnosti nelze dospět k oslavě člověka. Aby mohl být vděčný Bohočlověku Ježíši za Jeho výkupitelskou smrt na kříži, musí nejprve vidět svoji hříšnost, která způsobila, že se stal pouhým prachem. Toto je nezbytný první krok spolupráce člověka na díle vykoupení, bez něho nelze postoupit dál.

Žel člověk ve svých dějinách neustále v různých formách opakuje hřích svých prarodičů, v současnosti více než kdy jindy. Bůh v 5. přikázání Desatera vyzývá k ochraně všech nevinných lidských bytostí, člověk ale – pyšně se stylizující do role, že on to ví lépe – zavádí zákony povolující potraty a eutanázii. Bůh ve 4., 6. a 9. přikázání chrání monogamní rodinu založenou na doživotní věrnosti jednoho muže a jedné ženy – člověk se ale vzbouřil proti Bohu a legalizuje tzv. „manželství pro všechny“, zahrnující i sodomské páry a polyamorní svazky. A co je horší – reprezentanti Církve, kteří by měli podobně jako starozákonní proroci, sv. Jan Křtitel a nakonec i sám Božský Spasitel, hlasitě se proti tomu ozvat ve jméno Boží, až na malé výjimky mlčí nebo kompromisnický mlží, rozměňují ďábelskou závažnost těchto hříchů, nebo – což je úplně nejhorší – schvalují je.

Církevní představitelé mohou selhat, jenže církevní nauka a starodávné tradiční obřady nikoliv. Popelec na čele bude neustále člověku připomínat, že chtít pyšně na místě Božím rozhodovat sám, co je dobré a zlé podle vlastních chťů a žádostí, je cestou do prachu – a potažmo do pekla. To už se jednou stalo na úsvitu lidských dějin s tragickými následky pro člověka.

Pokorné kající přijetí skutečnosti, že vlastní vinou jsem pouhým „prachem“, mi teprve umožní žasnout nad velikostí Boží lásky ke mně, která neváhala jít až na kříž, aby obnovila původní přátelství člověka s Ním, se Stvořitelem, Vykupitelem a Posvětitелеm. Z tohoto úžasu se teprve rodí touha po nápravě života a následování svého Mistra. To je smyslem svatopostní doby, na jejímž konci nás čeká slavnost Vzkříšení, kdy nám Církev připomene, že jsme neuvěřili báchorám, nýbrž věčné Pravdě, jíž je Boží Syn sám. Potom teprve, jak napsal papež sv. Lev Veliký, křesťan „pozná svoji důstojnost“.